

Nikola MICHŇOVÁ, Galerie Ve Věži a její význam v dějinách každodenní kultury na Mělníku ve druhé polovině 20. století. Rigorózní práce Ústavu věd o umění a kultuře Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2018, 151 stran textu, 53 stran příloh.

Posudek oponenta:

Dějiny konkrétních výstavních galerií nepatří mezi často diskutovaná témata v české historiografii, zvláště jedná-li se o regionální instituci. Nikola Michňová si tedy pro svou rigorózní práci vybrala téma, které je neprávem často opomíjené a přitom zajímavé. Autorka neprezentuje pouze čistý historický přehled událostí vážící se ke galerii Ve Věži v Mělníku, ale díky uvedení této kulturní instituce do širšího kulturně-historického kontextu přináší pozoruhodnou mikrohistorickou sondu z dějin každodenní kultury druhé poloviny 20. století a počátku 21. století v Mělníku.

Autorka metodologicky pojímá jednotlivá období existence mělnické galerie pohledem několika propojených konceptů kulturních studií, paměťových studií, využívá historicko-antropologické koncepty zaměřující se na kolektivní a individuální identity a v neposlední řadě pracuje s metodologií orální historie při uskutečňování rozhovorů s pamětníky, kteří byli spjati s chodem galerie Ve Věži. Takto metodologicky uchopené téma se zdá být ve většině částech práce velmi účelné. Vzpomínky a reflexe dění jednotlivých, pečlivě vybraných, aktérů, kteří se podíleli na provozu, vedení a výstavách galerie, výborně dotváří rekonstruovaný obraz představované instituce. Současně je třeba ocenit zpracování a interpretaci dostupných písemných pramenů, které se k vybranému tématu vážou, vhodně doplněných dostatečným počtem titulů odborné literatury.

V logicky rozdělených kapitolách mapujících chronologicky historický vývoj galerie od konce šedesátých let 20. století nechybí ani náhled do existence instituce v devadesátých letech 20. století až po její současnost. V poslední části práce jsou uvedeny krátké životopisy provozovatelů galerie.

Mělnická galerie, její vedení a výběr vystavujících umělců v sobě dobře zrcadlí mentalitu dané doby, tzn. jednotlivá historická období jsou představována v souvislosti s tehdejší celorepublikovým společenským i politickým děním. Galerie byla založena na konci šedesátých let 20. století, proto je po krátkém exkurzu do prvních let fungování galerie kladen hlavní důraz na období tzv. normalizace, během něhož komunistický režim ovlivňoval veškeré kulturní dění. Přesto galerie sloužila jako „svobodný“ prostor, ve kterém mohli vystavovat umělci, kteří byli nějakým způsobem režimem ve své výtvarné činnosti omezováni. Celé období bylo spojeno s postavou zakladatele galerie, akademického malíře a pedagoga Vladimíra Veselého, který díky svým kontaktům a svému celkovému myšlenkovému nastavení prosazoval v galerii vyvážený výstavní program (výstavy profesionálních i amatérských výtvarníků, prezentace dětských prací, výstavy s tématy, která byla vyžadována režimem). Zmapování tohoto celého období patří k nejlepším částem předkládané práce a samo o sobě je velmi cenné i díky uvedeným souvislostem a komparaci s kulturním děním v Praze či v jiných městech, při kterém docházelo k častému setkávání oficiálního a neoficiálního umění.

Obrazová příloha pak vkusně dokresluje samotný text práce a je třeba ocenit nejen plakáty a katalogy k výstavám, ale i fotografie z vernisáží či pohledy do výstavních instalací. Pro další badatele je neocenitelná kupříkladu Tabulka výstav konaných v galerii Ve Věži v letech 1968—2015 (s. 158-186).

Dějiny galerie po revoluci v roce 1989 by si zasloužily daleko podrobnější komparativní pohled, pro který je však potřeba větší časový odstup a mohl by se stát za několik málo let další výzvou pro autorku předkládané práce. Domnívám se, že by bylo vhodné doplnit i hodnocení galerie a jejího výstavního programu z hlediska dějin výtvarného umění, aby byl rekonstruovaný obraz ještě kompaktnější.

Nikola Michňová si kladla za cíl vytvořit obraz života na půdě výtvarné galerie Ve Věži v Mělníku a prezentovat ji jako zásadní (svobodný) prostor v kulturním a společenském životě v Mělníku od konce šedesátých let 20. století s přesahem

po současnost. Myslím, že svému cíli dostála a jako oponent nemám podstatnějších připomínek (nehledě na neustálé používání spojení „na Mělníku“, které není spisovné (!), a na několik malých prohřešků proti pravidlům českého pravopisu), proto předkládanou rigorózní práci samozřejmě **doporučuji k obhajobě**.

V Písku 2. ledna 2019

Mgr. Zuzana Duchková, Ph.D.